

Från asfalt till ekosystem

Hur kan staden förvandlas från en "öken" till en oas för biologisk mångfald?

Kreativ övning och diskussion (ca 15-20 minuter)

Uppgiftsbeskrivning

Förberedelser (innan lektionen): Välj om eleverna ska arbeta med papper och penna eller på dator. Om du väljer papper så kan du antingen skriva ut de fyra bilderna som finns längst ner i detta dokument, eller ge dem en annan yta såsom skolgården att arbeta med, och en tom A4.

BAKGRUND

Våra städer består till stor del av "döda ytor" – asfalterade gator, byggnader av glas och betong, platta tak och parkeringsplatser. Samtidigt växer städerna snabbt: globalt tillkommer stadsytor motsvarande Paris storlek var femte dag (källa: [World Economic Forum](#)). När städer växer trängs skogar, våtmarker och andra livsmiljöer undan, vilket pressar tillbaka växter och djur och minskar den biologiska mångfalden.

Om vi istället bygger våra städer mer som *parkstäder* – där tak, gårdar, gator och fasader får bli levande ekosystem – kan vi stärka naturen, skapa nya livsmiljöer och samtidigt göra städerna mer trivsamma och hälsosamma för människor.

1. Börja med att ge en kort bakgrund till "problemet" med döda ytor i våra städer (se infoboxen ovan).
2. Be eleverna diskutera två och två: "*Vilka ytor i staden skulle kunna användas annorlunda?*"
Be dem sedan berätta i helklass vad de har kommit fram till.
3. Berätta att de nu ska få omvandla och liva upp sin egen yta (de kan fortsätta att arbeta i samma par som ovan).
  - a. Om de jobbar med papper och penna: Dela ut en yta till varje elevpar eller låt dem välja.
  - b. Om de jobbar på dator: Låt dem använda t ex Google Maps för att identifiera tänkbara ytor (parkeringsplatser, tak, gator, torg eller hela byggnader). Ta en skärmdump av ytan och öppna den i ett bildredigeringsprogram (de kan behöva kopiera ett utklipp av bilden och klippa in).
4. Låt eleverna utforma sin valda yta genom att rita eller skriva in vad de skulle vilja ha där istället. Minst en del av deras skiss ska visa inslag av liv (t ex växter, odling, vatten, gröna väggar). Uppmuntra dem att låta fantasin flöda – det viktiga är inte att resultatet blir snyggt, utan att de testar sina idéer. Det räcker till exempel att rita en enkel ruta och skriva "jordgubbsland".
5. Låt några elevpar kort presentera sina idéer och visa upp sina skisser. Be dem beskriva vilka värden för människor och natur som deras förändringar skapar (tex skugga, livsmiljöer,

vistelsekvalitet, dagvattenhantering, pollinering, odlingsmöjligheter osv). Försök att bemöta alla idéer.

Tips till läraren

Låt detta vara en rolig och kreativ övning! Om någon till exempel föreslår en jacuzzi på skolgården kan du använda det som en ingång till att prata om vatten som resurs och varför tillgång till rent vatten är så värdefullt i en stad – tänk bara möjligheten att kunna bada mitt i innerstan en varm sommardag! Använd gärna de mer fantasifulla idéerna för att leda in samtalet på vilka funktioner naturen kan bidra med i staden — som skugga, livsmiljöer, pollinering eller platser för återhämtning.

Var öppen i bemötandet, men hjälp eleverna att stegvis rikta uppmärksamheten mot idéer som skapar positiva effekter för både människor och natur. Här kan det vara naturligt att nämna begreppet ekosystemtjänster — alltså vilka nyttor och funktioner som naturen erbjuder — och låta eleverna koppla sina förslag till sådana värden.

Syftet med övningen

Syftet med övningen är att eleverna ska se hur mycket outnyttjad yta som finns i staden och förstå hur sådana platser kan omvandlas till miljöer med liv, biologisk mångfald och värden för människor. Genom att arbeta fram egna idéer tränar de både kreativitet och systemtänkande, samtidigt som de får en fördjupad förståelse för hur städer kan utformas mer hållbart och hur sådana omvandlingar kan bidra till rikare natur, ökad biologisk mångfald och bättre förutsättningar för människors välbefinnande.

Bilaga: bilder

Se nedan för fyra bilder.

